

Hryggleysingar á botni við Landeyja- og Eyjafjallasand

Þorleifur Eiríksson
Sigurður Ívar Jónsson
Þorleifur Ágústsson

Unnið fyrir Mannvit fyrir hönd Heidelberg Materials

ISSN 2547-6696
ISBN 978-9935-514-35-6
RORUM 2024 003

Lykilsíða

Skýrsla: RORUM 2024 003	Dags.: 14.03.2024	Dreifing: Lokuð tímabundið	Fjöldi síðna: 22
ISSN 2547-6696		ISBN 978-9935-514-35-6	
Heiti skýrslu: Hryggleysingjar á botni við Landeyja- og Eyjafjallasand			
Höfundar: Þorleifur Eiríksson Sigurður Ívar Jónsson Þorleifur Ágústsson			
Framkvæmd: RORUM			
Unnið fyrir: Mannvit fyrir hönd Heidelberg Materials.			
Útdráttur: Að beiðni verkfræðistofunnar Mannvit gerði RORUM rannsóknir á hryggleysingjum á fyrirhuguðu efnistökusvæði efnisvinnslu í sjó við Landeyjahöfn, vegna mats á umhverfisáhrifum. Tekin voru sýni á 66 stöðvum framundan Landeyja- og Eyjafjallasandi, þ.e. vestan og austan Landeyjahafnar. Á rannsóknarsvæðinu eru tvær tegundir burstaorma ráðandi, <i>Spiophanes bombyx</i> og <i>Nephtys ciliata</i> , auk þess sem nokkrar aðrar tegundir burstaorma fundust. Ennfremur fundust krabbadýr, marflær, rækjur, samlokur og ígulker, sem voru nokkuð áberandi. Niðurstöður benda til þess að hér sé um að ræða svæði sem er sérstakt m.t.t. þess hve tvær tegundir eru allsráðandi. Þessi samfélagsgerð er því óneitanlega sérstök og hefur ekki fundist annarsstaðar, en það gerir hana kannski ekki sjaldgæfa þar sem hún er ríkjandi á þessu stóra svæði sem skoðað var í þessari rannsókn.			

Efnisyfirlit

Útdráttur	3
1. Inngangur	4
2. Aðferðir	4
3. Niðurstöður	7
4. Umræður	21
5. Þakkir	22
6. Heimildir	22

Töflur

Tafla 2-1. Hnit sýnatökustöðva og dýpi (m)	5
Tafla 3-1. Fjöldi einstaklinga af mismunandi tegundum á stöðvum 1 – 17.	7
Tafla 3-2. Földi einstaklinga af mismunandi tegundum á stöðvum 18 – 34.	10
Tafla 3-3. Földi einstaklinga af mismunandi tegundum á stöðvum 35 – 51.	13
Tafla 3-4. Földi einstaklinga af mismunandi tegundum á stöðvum 52 – 66.	17

Myndir

Mynd 1-1. Áætlað athugunarsvæði við Landeyjahöfn.	4
Mynd 2-1. Staðsetning sýnatökustöðva.	5
Mynd 3-1. Hlutfallslegur fjöldi einstaklinga af mismunandi tegundum.	20
Mynd 3-2. Hrýslumynd af skyldleikagreiningu stöðva með Bray-Curtis aðferð í R.	21

Útdráttur

Að beiðni verkfræðistofunnar Mannvit gerði RORUM rannsóknir á hryggleysingjum á fyrirhuguðu efnistökusvæði efnisvinnslu í sjó við Landeyjahöfn, vegna mats á umhverfisáhrifum. Tekin voru sýni á 66 stöðvum framundan Landeyja- og Eyjafjallasandi, þ.e. vestan og austan Landeyjahafnar. Á rannsóknarsvæðinu eru tvær tegundir burstaorma ráðandi, *Spiophanes bombyx* og *Nephtys ciliata*, auk þess sem nokkrar aðrar tegundir burstaorma fundust. Ennfremur fundust krabbadýr, marflær, rækjur, samlokur og ígulker, sem voru nokkuð áberandi. Niðurstöður benda til þess að hér sé um að ræða svæði sem sé sérstakt m.t.t. þess hve tvær tegundir eru allsráðandi. Þessi samfélagsgerð er því óneitanlega sérstök og hefur ekki fundist annarsstaðar, en það gerir hana kannski ekki sjaldgæfa þar sem hún er ríkjandi á þessu stóra svæði sem skoðað var í þessari rannsókn. Mikilvægi þessarar samfélagsgerðar fyrir vistkerfið í heild er óþekkt og því brýnt að áhrif efnistökkunnar verði lágmörkuð og fylgst verði með framvindunni líkt og lagt er til í umhverfismatsskýrslu Mannvits.

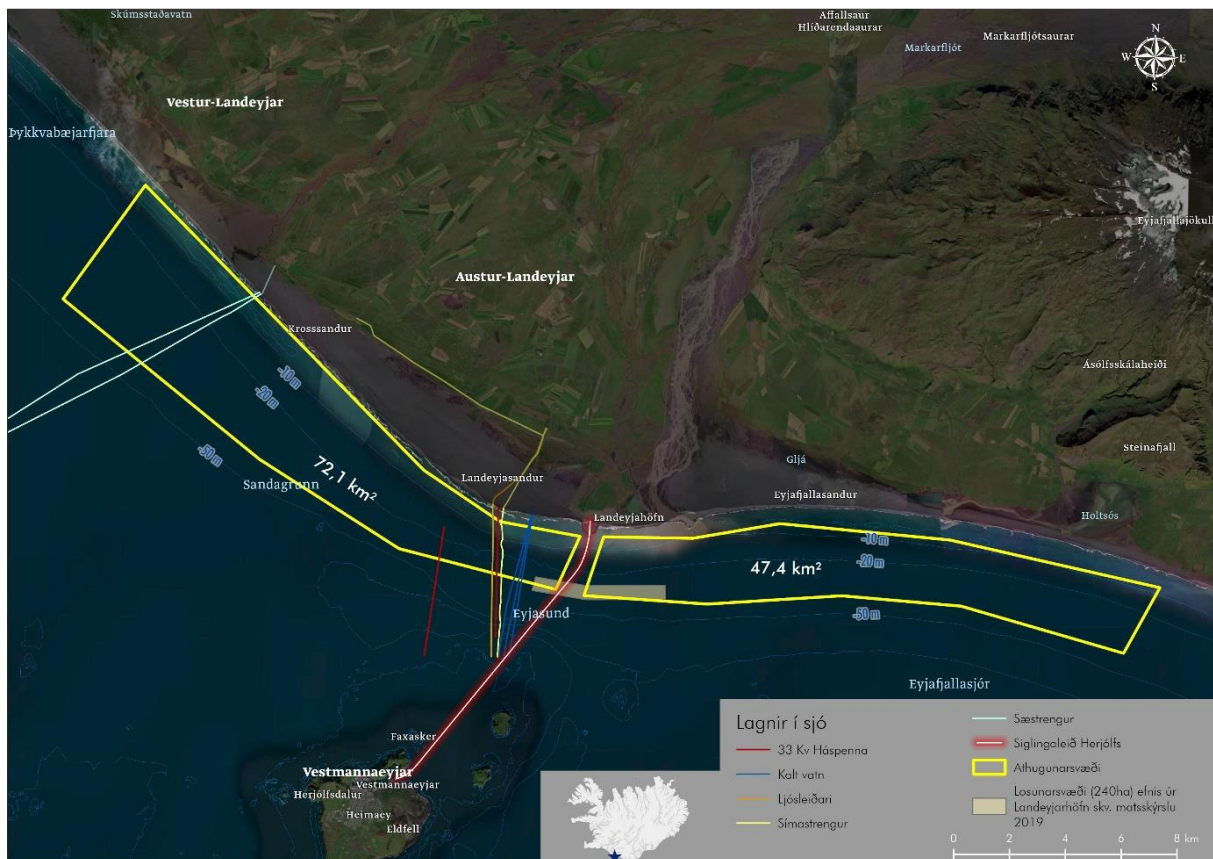
1. Inngangur

Að beiðni verkfræðistofunnar Mannvit gerði RORUM rannsóknir á hryggleysingjum á fyrirhuguðu efnistökusvæði efnisvinnslu í sjó við Landeyjahöfn (Mynd 1-1) vegna mats á umhverfisáhrifum (Mannvit 2023).

Fáar rannsóknir hafa verið gerðar á samfélögum hryggleysingja á þessu svæði. Í næsta nágrenni eru þrjú svæði sem njóta sérstakrar friðunar, en þar hafa ekki verið gerðar rannsóknir á hryggleysingjum á botni (Steinunn Hilma Ólafsdóttir og Klara Jakobsdóttir 2021).

Við undirbúning Landeyjahafnar var ákveðið að ráðast ekki í rannsóknir á hryggleysingjum á botni (VSÓ 2007) og í frummatsskýrslunni er bara umögn hafrannsóknarstofnunar um hugsanlegt lífríki á svæðinu (VSÓ 2008).

Á meira dýpi framundan rannsóknarsvæðinu er sýnatökustöðvar frá því að Bioice verkefnið var unnið (Guðmundur Víðir Helgason 2005)

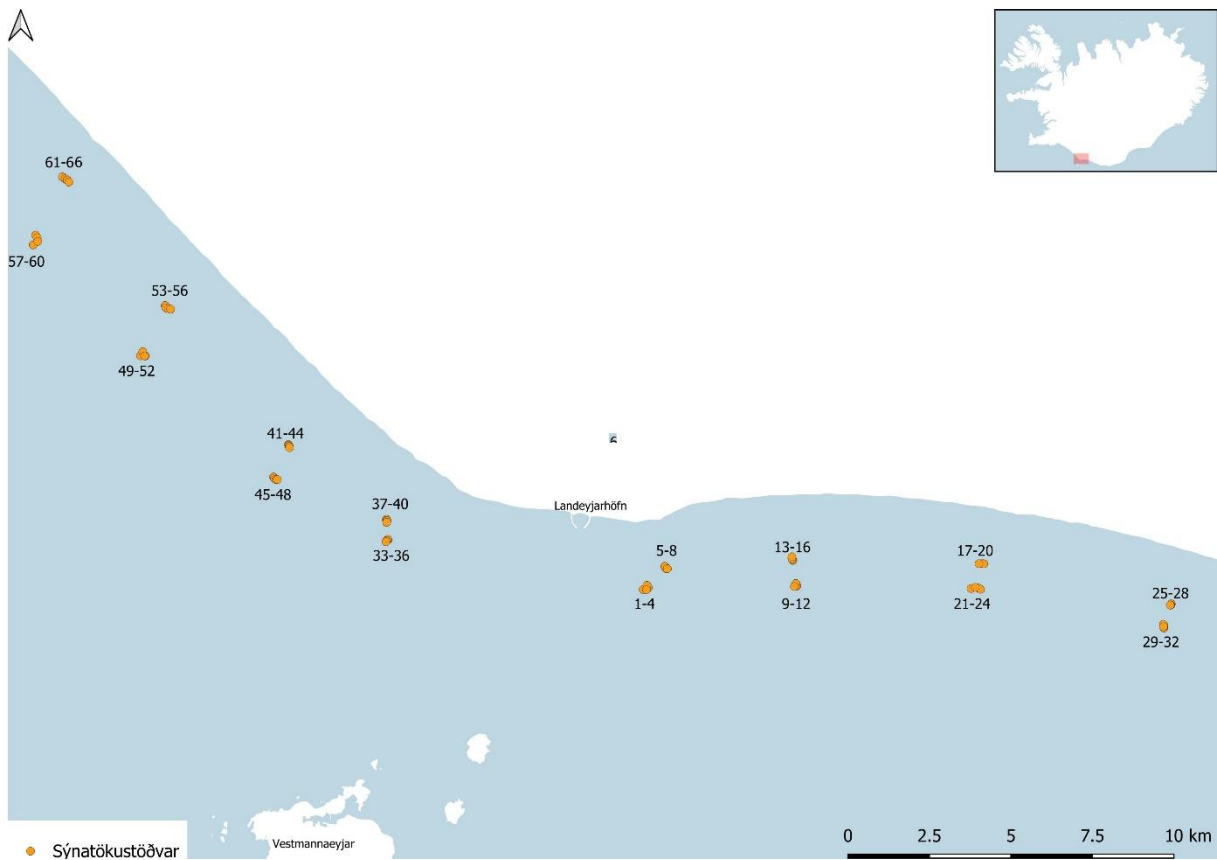
Mynd 1-1. Áætlað athugunarsvæði við Landeyjahöfn.

2. Aðferðir

Tekin voru sýni á 66 stöðvum framundan Landeyja- og Eyjafjallasandi, þ.e. vestan og austan Landeyjahafnar (Mynd 2-1, Tafla 2-1. Hnit sýnatökustöðva og dýpi (m)). Sýni voru tekin með Van Veen greip, 250 cm². Sýni voru fest í 5-10% formalíni og sigtuð í 0,5 mm sigti áður en þau voru flutt í 80% alkóhól.

Hvert sýni var sett í hvítan bakka þar sem dýr, sjáanleg með berum augum eða stækkunarlampa, voru tínd úr. Sýninu var síðan skipt í hæfileg hlutsýni og dýr tínd úr og greind til tegunda eða hópa undir víðsjá.

Sýni til kornastærðargreiningar voru tekin samhliða dýrasýnunum, en ekki er búið að vinna úr þeim sýnum.

Mynd 2-1. Staðsetning sýnatökustöðva.

Tafla 2-1. Hnit sýnatökustöðva og dýpi (m)

Stöð	Norður	Vestur	Dýpi (m)
1	63,5102	20,0758	30
2	63,5102	20,0727	30
3	63,5113	20,0735	29
4	63,5102	20,0738	30
5	63,5163	20,0625	23
6	63,516	20,0618	23
7	63,5167	20,0627	22

8	63,516	20,0612	23
9	63,5118	19,9812	32
10	63,5122	19,9815	32
11	63,5125	19,9818	31
12	63,5117	19,9827	32
13	63,5188	19,9838	23
14	63,519	19,9842	23
15	63,5193	19,9842	23
16	63,5198	19,9845	22
17	63,5187	19,8678	22
18	63,5187	19,8668	22
19	63,5187	19,8662	22
20	63,5187	19,8692	22
21	63,5187	19,8695	31
22	63,5117	19,868	31
23	63,5118	19,8738	31
24	63,5122	19,8712	30
25	63,5083	19,7503	22
26	63,508	19,7507	22
27	63,508	19,7508	22
28	63,508	19,751	22
29	63,5017	19,7547	31
30	63,502	19,7548	30
31	63,5027	19,755	29
32	63,502	19,755	30
33	63,5225	20,2337	28
34	63,5227	20,2338	28
35	63,5223	20,2345	29
36	63,522	20,2348	30
37	63,5282	20,2348	20
38	63,5278	20,2348	20
39	63,5278	20,2345	20
40	63,5273	20,2347	21
41	63,5482	20,2962	20
42	63,548	20,296	20
43	63,5477	20,296	20
44	63,5473	20,296	20
45	63,5392	20,305	30
46	63,5388	20,3043	30
47	63,5385	20,3035	30
48	63,5385	20,3027	30
49	63,5717	20,3887	32
50	63,5717	20,3857	32
51	63,5728	20,3873	31

			Goniada maculata	1	1			1		1	2	5	3	1	2	1				1
			Nephtyidae																	
			Nephtys ciliata	6	1	6			4	6	5	6	5	3	4	6	9	8	11	7
			Polynoidae																	
			Sthenelais limicola																	1
Arthropoda																				
Crustacea																				
Copepoda																				
Harpacticoida																				
Harpacticoida																				
Calanoida																				
			Calanoida	8	1	4	2	1		2	1	1	3	1	12	3	1	1		
Malacostraca																				
Cumacea																				
Leuconidae																				
			Eudorella emarginata	14	2				5		3	2	6	3	2					1
Amphipoda																				
Monoculodes sp.																				
Decapoda																				
Carcinidae																				
			Carcinus maenas																	
Echinodermata																				
Echinoidea																				
Spatangoida																				
Loveniidae																				
			Echinocardium sp.	1								1								
Ophiuroidea																				
			Ophiuroidea										1							
			Fjöldi tegunda	13	7	4	6	5	10	10	14	10	14	10	9	7	9	8	8	13

Tafla 3-3. Fjöldi einstaklinga af mismunandi tegundum á stöðvum 35 – 51.

Flokkun		Stöð	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
Cnidaria																				
			Cnidaria										1							
Anthozoa																				

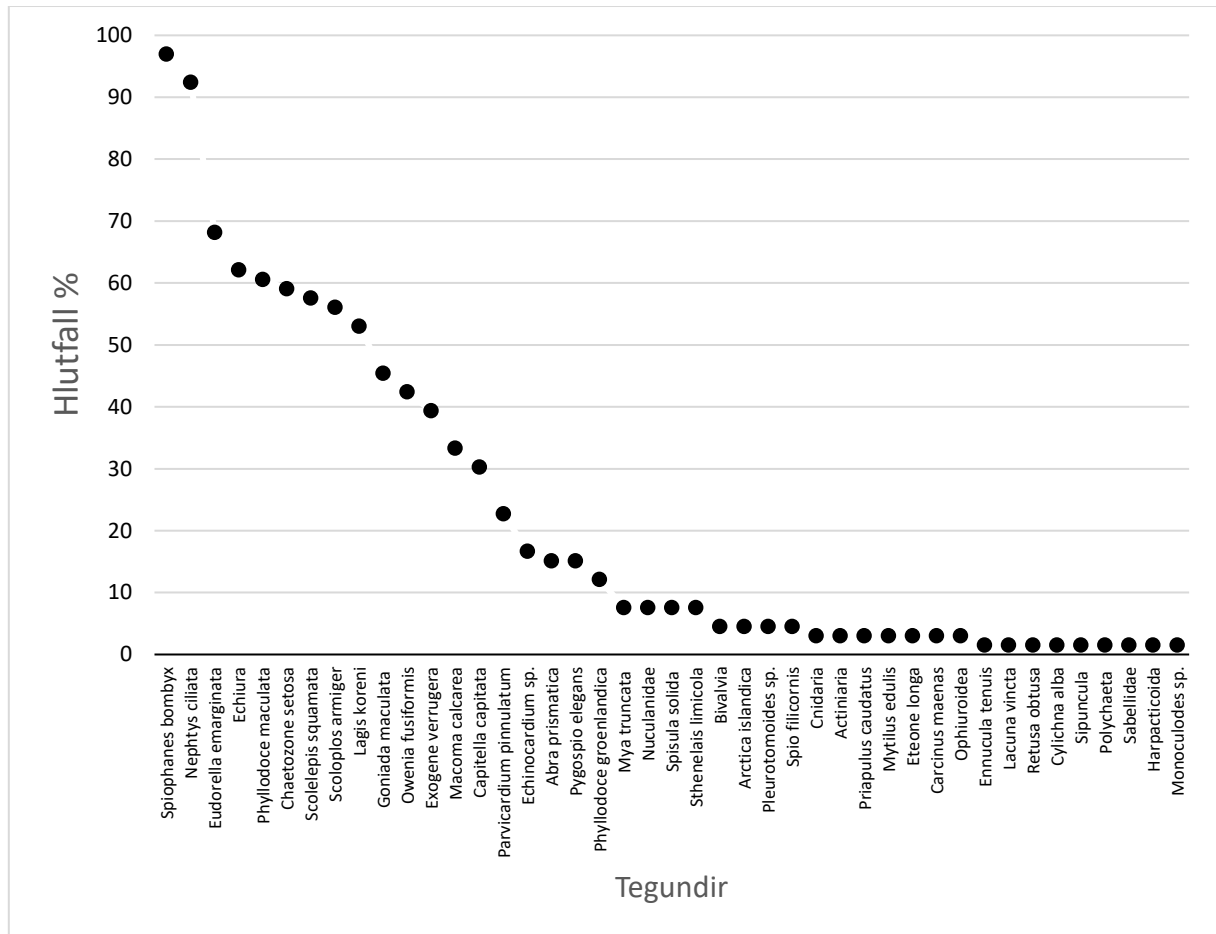
		Exogene verrugera	1	3															
		Goniadidae																	
		Goniada maculata	2	1			1		1						1				
		Nephtyidae																	
		Nephtys ciliata	4	3	2	1	5	4	5	4		5	2	5	6	2		5	5
		Polynoidae																	
		Sthenelais limicola																	
		Arthropoda																	
		Crustacea																	
		Copepoda																	
		Harpacticoida																	
		Harpacticoida	1																
		Calanoida																	
		Calanoida	1				6		3	5				1			3	1	1
		Malacostraca																	
		Cumacea																	
		Leuconidae																	
		Eudorella emarginata	5	8	3	1	5				2	1	1				2	2	1
		Amphipoda																	
		Monoculodes sp.																	
		Decapoda																	
		Carcinidae																	
		Carcinus maenas																	1
		Echinodermata																	
		Echinoidea																	
		Spatangoida																	
		Loveniidae																	
		Echinocardium sp.					1	1			4		1						
		Ophiuroidea																	
		Ophiuroidea																	
		Fjöldi tegunda	15	13	7	13	15	10	9	9	12	10	13	10	7	8	9	12	15

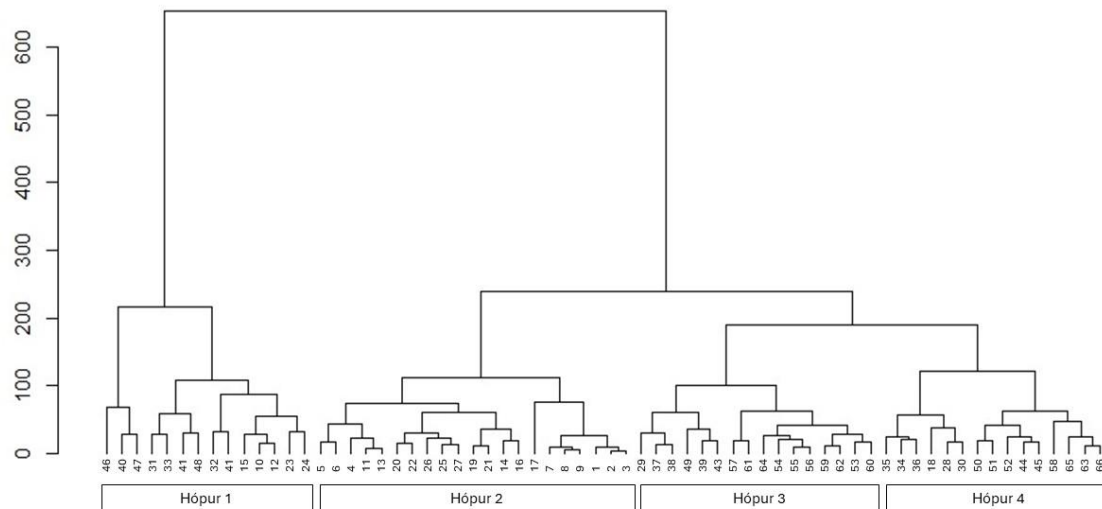

			Phyllodoce maculata	3			2		1	9		5	1	1			1	
			Phyllodoce groenlandica		3									1				
			Eteone longa															
			Syllidae															
			Exogene verrugera		2	3		1				3	1	5	3	3	1	4
			Goniadidae															
			Goniada maculata	1		1	2		1						1		1	
			Nephtyidae															
			Nephtys ciliata	7	2	3	3	4	1	3	1	4	2	2	4	5	5	5
			Polynoidae															
			Sthenelais limicola			1		1						1				
			Arthropoda															
			Crustacea															
			Copepoda															
			Harpacticoida															
			Harpacticoida															
			Calanoida															
			Calanoida		1	3	4	4			1	1		1		1	4	9
			Malacostraca															
			Cumacea															
			Leuconidae															
			Eudorella emarginata	1	1	8		6	1	3	9	3	3	9	8	3	3	5
			Amphipoda															
			Monoculodes sp.															
			Decapoda															
			Carcinidae															
			Carcinus maenas										1					
			Echinodermata															
			Echinoidea															
			Spatangoida															
			Loveniidae															
			Echinocardium sp.								1		1				1	
			Ophiuroidea															
			Ophiuroidea															
			Fjöldi tegunda	14	12	16	15	13	10	7	9	12	10	14	10	11	12	14

Mynd 3-1. Hlutfallslegur fjöldi einstaklinga af mismunandi tegundum.

Gerð var skyldleikagreining á stöðvunum í R með Bray-Curtis aðferð. Niðurstöður sýna að stöðvarnar skiptast fyrst í tvo vel aðskilda hópa (hóp 1 og þrjá aðra saman), auk þess sem annar hópurinn skiptist upp í þrjá hópa (hópa 1, 2 og 3) líkt og sést á Mynd 3-2. Hópur 1 er ekki bundinn við ákveðið svæði, en virðist dreifður um allt rannsóknarsvæðið. Hópur 2 er mest fyrir austan Landeyjahöfn, en hópar 2 og 3 eru mest vestan Landeyjahafnar.

Mynd 3-2. Hríslumynd af skyldleikagreiningu stöðva með Bray-Curtis aðferð í R.

Botndýrasamfélög á sýnatökustöðvum skiptast í fjóra hópa. Hópur 1 er ekki bundinn við ákveðið svæði, en virðist dreifður um allt rannsóknarsvæðið. Hópur 2 er mest fyrir austan Landeyjahöfn, en hópar 2 og 3 eru mest vestan Landeyjahafnar.

Samkvæmt upplýsingum frá Björgun er botngerðin sandur og fín mól. Hugsanlega tengist skipting stöðva í hópa kornastærð á mismunandi svæðum á botninum, en það kemur ekki í ljós fyrr en búið er að vinna úr þeim kornastærðarsýnum, sem voru tekin samhliða hryggleysingjasýnum.

4. Umræður

Botndýrasamfélög fram af Landeyja- og Eyjafjallasandi virðast einsleit og fábreytt. Samfélögin einkennast af tveim ríkjandi tegundum, *Spiophanes bombyx* og *Nephtys ciliata*. Áberandi tegundir aðrar eru broddormar *Echiura* og pungrækjan *Eudorella emarginata* ásamt nokkrum samlokutegundum.

Nephtys ormurinn er algengt rándýr í íslenskum fjörðum, bæði á Vestfjörðum (Böðvar Þórisson o.fl. 2012) og Austfjörðum (Þorleifur Eiríksson Guðmundur Víðir Helgason 2018), en *Spiophanes bombyx* er ekki algengur en hefur þó fundist við Ísland (Barnich and Van Haren 2012; Raketl Dögg Óskarsdóttir. 2017).

Hugsanlega er tengsl milli þessara tegunda og þetta dæmi um samspil bráðar og afræningja. Þessi samfélagsgerð hefur ekki fundist annarsstaðar, svo hugsanlega er hún einstök. Samfélagsgerðin er ríkjandi á stóru svæði, sem skoðað var í þessari rannsókn.

Samfélagsgerðin er kannski ekki sjaldgæf þar sem hún er ríkjandi á þessu stóra svæði, en mikilvægt að vinnsla sé ekki á það stóru svæði að ekki séu alltaf til fullþroskuð samfélög á svæðinu og það tryggt með nægilega langri hvíld.

5. Þakkir

Sýnin voru tekin af Hafrannsóknarstofnun og sigtuð hjá Rannsóknasetri Háskóla Íslands á Suðurnesjum.

6. Heimildir

- Böðvar Þórisson, Cristan Gallo, Eva Dögg Jóhannsdóttir og Þorleifur Eiríksson. 2012. Athuganir 2010, 2011 og 2012, á áhrifum laxeldis í sjókvíum í Tálknafirði, á botndýralíf. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 6-12
- Barnich, R. and Van Haren, T. 2012. Revision of *Sthenelais* Kinberg, 1856, *Fimbriosthenelais* Pettibone, 1971 and *Eusthenelais* McIntosh, 1876 (Polychaeta, Sigalionidae) in the Northeast Atlantic. *European Journal of Taxonomy* 740: 138–171.
- Guðmundur Víðir Helgason. 2005. Botndýr á Íslandsmiðum BIOICE-verkefnið 2005. BIOICE. Mannvit. 2023. Matsáætlun – efnisvinsla í sjó við Landeyjahöfn. Mannvit
- Madeira, P., Kroh, A., Cordeiro, R., De Frias Martins, A., Avila, A. 2019. The Echinoderm Fauna of the Azores (NE Atlantic Ocean). *Zootaxa* 4639 (1): 001–231. ISSN 1175-5326 (print edition) ISSN 1175-5334 (online edition).
- Rakel Dögg Óskarsdóttir. 2017. Burstaormar (Liðormar) á Íslandsmiðum. BS-verkefni. Háskóli Íslands.
- Steinunn Hilma Ólafsdóttir og Klara Jakobsdóttir. 2021. Friðuð svæði innan landhelgi Íslands og viðkvæm vistkerfi. Haf- og vatnarannsóknir. ISSN 2298-9137 HV 2021-49.
- VSÓ. 2007. Tillaga að matsáætlun. Bakkafjöruhöfn, Bakkafjöruvegur (254) og grjótnám á Seljalandsheiði í Rangárþingi eystra. VSÓ.
- VSÓ. 2008. Bakkafjöruhöfn, Bakkafjöruvegur og grjótnám á Seljalandsheiði. Frummatsskýrsla. VSÓ.
- Þorleifur Eiríksson Guðmundur Víðir Helgason. 2018. Hryggleysingjar á botni Berufjarðar. RORUM 2018 002.